

**UCHWAŁA
RADY MINISTRÓW**

z dnia 26 kwietnia 1948 r.

powzięta zgodnie z uchwałą Rady Państwa

w sprawie organizacji i funkcjonowania kontroli wewnętrznej w urzędach, instytucjach i przedsiębiorstwach państwowych oraz o jej współpracy z kontrolą państwową i społeczną.

Do czasu zorganizowania na podstawach ustawowych kontroli wewnętrznej w urzędach, instytucjach, przedsiębiorstwach państwowych oraz przedsiębiorstwach pozostających pod zarządem państwowym lub prowadzonych przy udziale Państwa ustanawia się następujące zasady organizacji i funkcjonowania kontroli wewnętrznej oraz jej stosunku do kontroli państwowej i społecznej.

Część I. Zadania i zasady organizacji kontroli wewnętrznej.

1. Tworzy się w urzędach i instytucjach państwowych oraz w przedsiębiorstwach państwowych pozostających pod zarządem państwowym i prowadzonych przy udziale Państwa, organa kontroli wewnętrznej następujących stopni:

- 1) organ kontroli we władzy naczelnej,
- 2) organ kontroli w centralnych i samodzielnych urzędach i centralnych przedsiębiorstwach,
- 3) organ kontroli w urzędach i przedsiębiorstwach podległych.

2. Do zakresu działania kontroli wewnętrznej należy: kontrola organizacji, administracji, gospodarki oraz funkcjonowania jednostek, podlegających kontroli z punktu widzenia planowości, legalności, rzetelności, gospodarności i celowości.

3. Wyższy stopień kontroli obejmuje kontrolą planową i systematyczną również niższy szczebel organizacyjny, dalsze, niższe szczeble organizacyjne kontroluje bezpośrednio wykrywkowo lub w razie konieczności. Organ kontroli stopnia wyższego sprawuje nadzór i kontrolę nad stopniem niższym, a niżejstwierdza jego plany kontroli i sprawuje nad ich wykonaniem.

4. Kontrola wewnętrzna na szczeblu ministerstwa skoncentrowana jest w organie kontroli ministra. Organ ten kontroluje bezpośrednio wszystkie podległe resortowemu ministrowi lub nadzorowane przez niego urzędy oraz instytucje, organizacje i przedsiębiorstwa typu centralnego. Niezależne organa administracyjne resortowych ministerstw (m. p. Departamenty, Wydziały) nie mogą posiadać własnych organów kontroli.

5. W urzędach, instytucjach i przedsiębiorstwach podległych resortowemu ministrowi oraz pozostających pod jego nadzorem instytucjach i przedsiębiorstwach mogą być utworzone przez właściwego ministra, organa kontroli wewnętrznej — niższych stopni, które kontrolują jednostki organizacyjne podległe jednostce, w skład której wchodzi. Organa kontroli wewnętrznej tego stopnia nie mogą kontrolować jednostki administracyjnej w skład której wchodzi.

6. Organa kontroli danego stopnia podlegają administracyjnie (osobowo) i służbowo kierownikowi jednostki organizacyjnej w skład której wchodzi (m. p. organ kontroli w ministerstwie podlega ministrowi, organ kontroli w centralnym zarządzie przemysłu podlega dyrektorowi generalnemu tego przedsiębiorstwa).

7. Koordynacja i nadzór nad kontrolą wewnętrzną w zakresie organizacji należy do Prezesa Rady Ministrów w porozumieniu z dyrektorem Biura Kontroli przy Radzie Państwa.

8. Prezes Rady Ministrów w porozumieniu z Dyrektorem Biura Kontroli na wniosek właściwego ministra ustali

szczegółowy zakres działania i organizacji kontroli wewnętrznej, przystosowując je do potrzeb danego ministerstwa.

Część II. Funkcjonowanie organów kontroli wewnętrznej.

8. Organa kontroli wewnętrznej przeprowadzają kontrolę: wstępną (czynności zamierzonych), faktyczną (czynności dokonywanych), następną (czynności dokonanych). Instrukcje właściwych Ministrów wydane w porozumieniu z Dyrektorem Biura Kontroli, a w sprawach finansowych także w porozumieniu z Ministrem Skarbu — określają zakres kontroli wstępnej, faktycznej i następnej. Instrukcje te winny być przesłane do władomości: Biura Organizacji i Spraw Osobowych, w Prezydium Rady Ministrów.

9. Organa kontroli kierują wnioskami do władzy przełożonej jednostki kontrolowanej, bądź do kierownika jednostki kontrolowanej, a na podstawie tych wniosków władza przełożona lub kierownik wydają zarządzenia, za które ponoszą pełną odpowiedzialność. Organa kontrolne mają prawo domagać się terminowego powiadomienia o wykonaniu zarządzeń i o ich wykonaniu, co nie dotyczy wniosków kierowanych do władzy naczelnej.

10. W razie rozbieżności zdań między kierownikiem organu kontrolnego, a jego zwierzchnikiem — władzą administracyjną w związku z wydaniem lub wykonaniem zarządzeń pokontrolnych, kierownikowi organu kontroli wewnętrznej służy odwołanie do kierownika wyższego stopnia kontroli. Jeżeli zwierzchnia administracyjna władza organów kontroli wyda zarządzenie, wynikające z wniosków kontroli lub w sprawie sprawowania kontroli, mimo, sprzeciwu kierownika tego organu kontroli, zarządzenie to winno być wykonane, ale kierownik organu kontroli obowiązany jest nie, zwłocznie donieść o tym kierownikowi, wyższego stopnia kontroli.

11. Odpisy swych ważniejszych wystąpień oraz sprawozdania okresowe z własnej działalności organa kontroli kierują do organów kontroli wyższego stopnia. Wyniki kontroli związane z wykonywaniem budżetu organa kontroli udzielają do wiadomości Komisarzowi Oszczędnościowemu w Ministerstwie Skarbu.

12. Wszystkie sprawy podlegające na podstawie obowiązujących przepisów skierowaniu do władz, powołanych do ścigania przestępstw, winny być przez wszystkie organa kontroli przekazywane bezpośrednio tym władzom z równoczesnym zawiadomieniem o tym zwierzchnika administracyjnego kontrolowanej jednostki.

13. Organa kontroli nie mogą wydawać żadnych zarządzeń i orzeczeń z wyjątkiem spraw nagłych, określonych odrębnymi przepisami lub spraw, dotyczących sposobu wykonywania kontroli.

14. Organa kontroli nie ponoszą odpowiedzialności za funkcjonowanie kontrolowanej jednostki, odpowiadają natomiast za rzetelność i wierność w odtwarzaniu stanu faktycznego.

Część III. Współpraca kontroli wewnętrznej z kontrolą państwową.

15. Organa kontroli wewnętrznej, Komisja Rewizyjna Skarbu Państwa, banki państwowe w zakresie sprawowania kontroli, dokonywanej w ramach ich kompetencji, współpracują z Biurem Kontroli przy Radzie Państwa przez:

- a) nadsyłanie okresowych planów pracy, okresowych sprawozdań ze swych czynności oraz sprawozdań z kontroli w sprawach, mających szczególne znaczenie dla interesów Państwa, a także na żądanie Biura Kontroli wszelkich materiałów z dokonanych czynności kontrolnych,
- b) powiadamianie w miarę możliwości delegatur Biura Kontroli o rozpoczęciu kontroli w terenie,
- c) udział w wspólnej kontroli.

Kontrola Państwowa może ponadto zgłaszać wnioski o przeprowadzenie kontroli nieprzewidzianych w okresowych planach pracy.

Część IV. Współpraca kontroli wewnętrznej z kontrolą społeczną.

16. Organa kontrolne terenowych rad narodowych działając w ramach uchwały Prezydium KRN z dn. 25.6.1948 r. (Rada Narodowa Nr 26 z 1948 r.), przeprowadzają bezpośrednio i samodzielnie kontrolę w urzędach, instytucjach i przedsiębiorstwach przede wszystkim dla zbadania określonych spraw o poważniejszym znaczeniu dla obszaru właściwości terytorialnej danej rady.

17. Dla zbadania całokształtu działalności oraz gospodarki urzędu i instytucji i przedsiębiorstw państwowych terenowe rady narodowe w zasadzie nie podejmują bezpośredniej i samodzielnej kontroli, lecz zwracają się z wnioskiem o jej przeprowadzenie do organów kontroli wewnętrznej lub państwowej, z którymi organa kontrolne rad narodowych współpracują.

18. Współpraca następuje przez udział przedstawicieli rady narodowej w kontroli, przeprowadzonej na jej wniosek, a także w kontroli, przeprowadzonej z inicjatywy organów kontroli wewnętrznej, jeżeli rada uzna swój udział w tej kontroli za potrzebny. Dla umożliwienia radzie powzięcia decyzji co do udziałów w komisyjnej kontroli inspektorzy kontroli wewnętrznej obowiązani są zawiadamiać właściwą radę o rozpoczęciu kontroli. Nie dotyczy to kontroli doraźnych dla zbadania określonych spraw, przeprowadzonych z inicjatywy organów kontroli wewnętrznej.

19. Organa kontroli wewnętrznej doręczają radzie narodowej odpisy protokołów z kontroli, przeprowadzonych na obszarze właściwości terytorialnej rady narodowej. Nie dotyczy to protokołów z kontroli doraźnych dla zbadania określonych spraw, przeprowadzonych z inicjatywy organów kontroli wewnętrznej, bez udziału przedstawicieli rady narodowej.

Poza tym organa kontroli wewnętrznej powiadamiają prezydium rad narodowych o usunięciu uchybień, stwierdzonych w wyniku kontroli, przeprowadzonej z udziałem przedstawicieli rady narodowej.

20. Uzgadnianie planów i działalności kontroli państwowej i wewnętrznej, uzgadnianie ich z planami czynności kontroli społecznej, podejmowanych w ramach pkt 17 oraz sumowanie i ocena wyników przeprowadzonych kontroli należy do Biura Kontroli przy Radzie Państwa i jego delegatur.

Część V. Zasady niezależności organów kontroli.

21. Powoływanie, odwoływanie i przeniesienia wszystkich kierowników organów kontroli wewnętrznej, a w urzędach także wszystkich inspektorów kontroli następuje przez właściwego ministra.

Powoływanie, odwoływanie i przeniesienia inspektorów kontroli wszystkich organów kontroli wewnętrznej przedsiębiorstw następuje przez kierownika naczelnego centralnego przedsiębiorstwa.

22. Inspektorzy kontroli niezależnie od funkcji jakie sprawują we wszystkich organach kontroli nie mogą równolegle z obowiązkami kontrolnymi i w ciągu 3 lat po ustaniu sto-

stanu służbowego z organem kontrolnym zajmować jakiegokolwiek stanowiska administracyjnego w jednostkach, które podlegały ich kontroli.

Inspektorom kontroli nie można również powierzać żadnych funkcji administracyjnych w jednostkach, w skład których wchodzi.

O odchyleniach od powyższych zasad decyduje Komisja Kwalifikacyjna przy Radzie Państwa (pkt. 25).

23. Uposażenia inspektorów kontroli wszystkich stanowisk i we wszystkich stopniach zostaną uregulowane według jednolitych zasad odrębną uchwałą Rady Ministrów, a w odniesieniu do inspektorów kontroli Biura Kontroli odrębną uchwałą Rady Państwa na odpowiednio wysokim poziomie. Uposażenia i świadczenia inspektorów kontroli, zgodnie z układem zbiorowym pracy i obowiązującymi odrębnymi przepisami dla danej grupy inspektorów kontroli, nie mogą być przez władze administracyjne ani uzupełnione żadnymi dodatkowymi dopłatami i świadczeniami, ani też uszczupione w drodze jakichkolwiek potrąceń.

24. O zaliczeniu pracownika urzędu, instytucji lub przedsiębiorstwa państwowego do kategorii kierowników organu kontroli oraz inspektorów kontroli i o przyznaniu mu odpowiedniego uposażenia, związanego z pełnioną przez niego funkcją w aparacie kontrolnym, decyduje Komisja Kwalifikacyjna (pkt. 25) na wniosek właściwego ministra.

25. Powołuje się przy Radzie Państwa Komisję Kwalifikacyjną dla kierowników organów kontroli, inspektorów kontroli, do której zakresu działania należy wykonywanie czynności określonych w pkt. 23 i 24.

Do Komisji Kwalifikacyjnej wchodzi:

przewodniczący Rady Państwa — jako przewodniczący

przewodniczący Prezesa Rady Ministrów — jako zastępca przewodniczącego

oraz jako członkowie:

- przewodniczący Biura Kontroli przy Radzie Państwa
- przewodniczący Ministra Przemysłu i Handlu
- przewodniczący Ministra Skarbu
- przewodniczący Ministra Administracji Publicznej
- przewodniczący Ministra Ziemi Odzyskanych.

Przy omawianiu spraw dotyczących poszczególnych ministerstw w posiedzeniu Komisji Kwalifikacyjnej bierze udział przedstawiciel zainteresowanego Ministra z głosem decydującym.

Część VI. Postanowienia końcowe.

26. Uchwała niniejsza nie dotyczy czynności inspekcji, sprawowanych przez fachowe organa nadzoru.

27. Uchwała niniejsza nie dotyczy Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego. Zarządzenia Ministrów Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego, wydane w porozumieniu z Dyrektorem Biura Kontroli, ustala organizację i zasady funkcjonowania kontroli wewnętrznej w tych ministerstwach oraz zasady współpracy z Biurem Kontroli przy Radzie Państwa.

28. Wykonanie niniejszej uchwały porucza się Prezesowi Rady Ministrów i wszystkim Ministrom w porozumieniu z Dyrektorem Biura Kontroli przy Radzie Państwa.

29. Uchwała niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

PREZES RADY MINISTRÓW

(—) Józef Cyrankiewicz